

Hallituksen esitys Eduskunnalle tuontipolttoaineiden velvoitevarastointilainsäädännön muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi tuontipolttoaineiden velvoitevarastointilaki, jonka nojalla varastointivelvoitteen piiriin tulisivat kivihiihi, raakaöljy ja keskeisimmät öljytuotteet. Kivihiihen osalta varastointivelvollisia olisivat kivihiihettä lämpö- ja sähkövoiman tuottamiseen käyttävät laitokset ja kivihiihen maahantuojat. Raakaöljyn ja öljytuotteiden varastointivelvollisuus kohdistuisi näiden tuotteiden maahantuojaan. Varastointivelvoitteella määrättäisiin varastojen vähimmäistaso toteutuneen polttoaineen käytön tai tuonnin perusteella.

Velvoitevarastointi tapahtuisi velvollisten kustannuksella. Velvoitteen kustannusrasitus siirtyisi lopputuotteiden hintoihin. Ehdotetut velvoitemäärät eivät lisäisi tuontipolttoainevarastojen kokonaismäärää nykyisestä, mutta laki turvaisi polttoaineiden nykyisen hyvän huoltotilanteen säilymisen.

Lain mukaisiin täysiin varastointivelvoitteisiin siirryttäisiin asteittain viiden vuoden kuluessa lain voimaantulosta. Lailla kumottaisiin laki nestemäisten poltto- ja voiteluaineiden varastoimisvelvollisuudesta.

YLEISPERUSTELUT

1. Esityksen yhteiskunnallinen merkitys

1.1. Tavoitteet

Maamme energiahuolto on varsin riippuvainen tuontipolttoaineiden saannista. Tuontipolttoaineiden osuus energian kokonaiskulutuksesta oli vuonna 1981 68 prosenttia. Öljyn ja maakaasun osuus kokonaiskulutuksesta oli 45 prosenttia ja hiilen 7 prosenttia. Tuontipolttoaineiden osuuden arvioidaan säilyvän vuoteen 1995 asti 66—67 prosenttina koko energiahuollosta.

Öljykriisi ja sitä seurannut hintakehitys sekä kivihiihen viimeaikaiset saantihäiriöt ovat korostaneet tuontipolttoaineiden huoltovarmuuden merkitystä. Niiden käytöstä valtaosa liittyy lämmön- ja sähköntuotannon muodossa

väestön välttämättömän toimeentulon ylläpitämiseen. Perushuoltojärjestelmämme toimivuuden kannalta tuontipolttoaineiden riittävästä varastoinnista huolehtiminen on välttämätöntä.

Varmuusvarastointi, jolla tarkoitetaan poikkeusolojen varalta maan väestön toimeentulon, talouselämän toiminnan ja puolustusvalmiuden turvaamiseksi luotuja ja ylläpidettäviä varastoja, voidaan periaatteessa toteuttaa valtion varmuusvarastoinnin, turvavarastoinnin tai velvoitevarastoinnin puitteissa. Nestemäiset polttoaineet kuuluvat valtion varmuusvarastoinnin piiriin. Näiden tuotteiden käyttöalue liittyy kiinteitä polttoaineita läheisemmin totaalkriisien tarpeisiin. Yritysten osuuden tuontipolttoaineiden varmuusvarastoinnissa tulisi painottua huoltovarmuuden lisäämiseen tuonti- ja muiden saantihäiriöiden varalta. Varmuusvarastoinnin joustavan järjestelyn kannalta ei valtion toi-

mesta tapahtuva varastojen keskitetty sijoittaminen usein etäälle lopullisista käyttöpaikoista ole perusteltua.

Tuontipolttoaineiden varastot liittyvät keskeisesti väestön toimeentulon kannalta välttämättömän huoltovarmuuden ylläpitoon. Lämpö- ja sähkövoimaa tuottavien yritysten yhteiskunnallinen asema poikkeaa tässä suhteessa huomattavasti esimerkiksi vientiteollisuuden asemasta. Turvavarastoinnin ensisijaisena tarkoituksena on teollisuutemme toimintaedellytysten turvaaminen. Tuontipolttoaineiden varastointitavoitteiden liittyessä perushuoltotason ylläpitämiseen tulisi tämän varastoinnin pääasiassa tapahtua velvoitevarastoinnin puitteissa.

1.2. Keinot

Lakiehdotuksen mukaan tuontipolttoaineiden varastointivelvoite kohdistuisi näiden tuotteiden maahantuojiin ja käyttäjiin. Asetettavien velvoitteiden mitoittamisen lähtökohtana on eri polttoaineryhmien tasavertainen kohtelu. Velvoitteita asetettaessa tulisi toisaalta pyrkiä siihen, ettei niillä olennaisesti vaikutettaisi vientiteollisuuden tai tuonnin kanssa kilpailevan teollisuuden kilpailukykyyn. Edellä mainittu lähtökohdat on otettu lakiehdotuksessa huomioon. Niin ikään on kivihiili- ja öljyvelvoitteiden määrissä otettu huomioon se, että nestemäiset polttoaineet kuuluvat valtion varmuusvarastoinnin piiriin. Ehdotusta laadittaessa on otettu huomioon velvoitteen piiriin esitettävien tuontipolttoaineiden tuonnin ja kulutuksen rakenne. Velvoitteen asettamisen edellytyksenä olisi tietty tuonnin ja kulutuksen vähimmäistaso. Asetettavan velvoitteen tulisi kaikkien polttoaineryhmien osalta perustua riittävän pitkään toteutuneen kulutuksen tai maahantuonnin ajanjaksoon, jotta velvoite ei vaihtelisi liikaa suhdanteiden ja niistä johtuvien äärivaihteluiden mukaan.

2. Nykyinen tilanne

2.1. Varmuusvarastoinnin muodot ja perusteet

Varmuusvarastot luokitellaan neljään eri varastointityyppiin: valtion varmuusvarastoihin, velvoitevarastoihin, turvavarastoihin ja valmiusvarastoihin.

Valtion varmuusvarastot turvaavat väestön toimeentulolle ja maan talouselämälle välttämättömien raaka-aineiden ja tuotteiden saantia sulkutilanteiden varalta. Valtion varmuusvarastoja ylläpidetään valtion varmuusvarastoista annetun lain (531/58) sekä toisaalta valtion viljavarastoista annetun lain (1036/80) nojalla.

Valtion varmuusvarastolakiin perustuvat varmuusvarastot rahoitetaan kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnoiman varmuusvarastorahaston varoilla. Rahaston pääoman muodostavat tulo- ja menoarviossa rahastoon siirretyt varat. Varastoissa on polttonesteitä, puuvillaa, villaa, ferroseoksia, värillisiä metalleja, valssaus tuotteita sekä eräitä muita raaka-aineita ja puolivalmisteita. Valtion varmuusvarastojen painopiste on ollut nestemäisten polttoaineiden varastojen kartuttamisessa. Näiden polttoaineiden varmuusvarastoinnin kulut katetaan öljytuotteilta kannettavalla varmuusvarastointimaksulla (853/81).

Viljan ja kylvösiementen varmuusvarastokustannusten rahoitus tapahtuu valtion tulo- ja menoarviosta viljavarastorahastoon siirrettävillä varoilla ja osittain valtion viljavaraston liiketoiminnan tuotoilla.

Velvoitevarastoilla tarkoitetaan lain nojalla maahantuojalle, valmistajalle tai käyttäjälle asetettua velvoitetta kustannuksellaan ylläpitää liiketoiminnassaan tarvitsemiensa varastojen lisäksi määrääsuuruisia raaka-aineiden tai tuotteiden varastoja. Varastoinnin kustannukset siirtyvät lopputuotteiden hintoihin kuluttajien maksettavaksi. Velvoitevarastoinnin tarkoitus on valtion varmuusvarastoinnin tavoin turvata väestön toimeentulo ja talouselämän toiminta sulkutilanteiden varalta.

Velvoitevarastoinnin osalta ovat voimassa vuodelta 1941 peräisin olevat laki nestemäisten poltto- ja voiteluaineiden varastoimisvelvollisuudesta (549/41) ja sen nojalla annettu asetus, joka sisältää tarkemmat määräykset nestemäisten poltto- ja voiteluaineiden varastoimisvelvollisuudesta (550/41). Varastoinnin valvonta joka aikaisemmin kuului puolustusministeriölle, on siirretty vuonna 1970 annetulla asetuksella (76/70) kauppa- ja teollisuusministeriölle.

Lakia nestemäisten poltto- ja voiteluaineiden varastoimisvelvollisuudesta ei ole sovellettu käytäntöön vuoden 1969 jälkeen. Lainsäädäntö ei täytä sille nykyoloissa asetettuja vaatimuksia. Lakiin perustuva varastointivelvoite koh-

distuu vain nestemäisiin poltto- ja voiteluaineisiin ja velvoitteen tarkoituksena on turvata ainoastaan valtakunnan puolustusvalmiuteen liittyviä tarpeita.

Nestemäisten poltto- ja voiteluaineiden kaupallisten varastojen taso on viime vuosina pysyvästi ylittänyt lain nojalla vahvistetut eri tuotteiden varastointivelvoitteet.

Turvavarastoilla tarkoitetaan yritysten liiketoiminnassaan tarvitsemien varastojen lisäksi ylläpitämiä tuontiraaka-aineiden, tarvikkeiden ja tuotteiden varastoja, joiden perustamis- ja ylläpitokustannuksiin valtio osallistuu tukemalla yrityksiä varastoinnin rahoitusjärjestelyissä. Turvarastot ovat yritysten omaisuutta ja tarkoitettut tuotantotoiminnan ylläpitämiseksi ja väestön toimeentulon turvaamiseksi ulkomaankaupan häiriöiden varalta.

Eduskunta on hyväksynyt valtion vuoden 1983 tulo- ja menoarvioon liittyvän turvarastolain (HE 171/1982 vp.). Turvarastointijärjestelmä on voitu kuitenkin jo ennen lain voimaantuloa käynnistää luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain muutoksen (518/82) nojalla ja ensimmäiset yritysten turvarastointihankinnat on käynnistetty.

Valmiusvarastoilla tarkoitetaan eräiden valtion virastojen ja laitosten poikkeusolojen kannalta tärkeiden raaka-aineiden ja tuotteiden varastoja, joiden hankinnasta ja hoidosta vastaavat asianomaiset virastot ja laitokset niille myönnettyjen budjettivarojen puitteissa. Valmiusvarastointia ei ole järjestetty yhtenäisin perustein.

2.2. Varmuusvarastoinnin kehittäminen

Varmuusvarastoinnin kehittämisen painopiste on toimivien velvoite- ja turvarastointijärjestelmien aikaansaamisessa. Turvarastoinnin tarkoituksena on teollisuuden tuotantotoiminnan ylläpitäminen erilaisissa ulkomaankaupan häiriötilanteissa ja siten varautuminen myös lievemmän asteisiin kriiseihin. Velvoitevarastoinnin kehittämisen tulisi puolestaan painottua sellaisiin tuontiraaka-aineisiin, jotka ovat tarpeen maan väestön toimeentulon ylläpitämiseksi, kuten tuontien energia ja lääke- ja raaka-aineet.

Valtion vuoden 1983 tulo- ja menoarvioesityksessä edellytetään tuontipolttoaineiden velvoitevarastointilakiehdotus annettavaksi eduskunnalle vuoden 1982 syysistuntokauden ku-

luussa. Lääkeaineiden ja -raaka-aineiden osalta jatketaan selvitystyötä velvoitevarastointijärjestelmän ulottamisesta myös lääkehuollon alueelle.

3. Asian valmistelu

3.1. Velvoitevarastointityöryhmä

Varmuusvarastoinnin kehittäminen velvoitevarastoinnin tyyppisiin ratkaisuihin on ollut esillä useaan otteeseen 1970-luvun kuluessa. Nestemäisiä poltto- ja voiteluaineita koskevan lain vanhentuneisuuden ja puutteiden vuoksi on uutta lainsäädäntöä pidetty välttämättömänä. Energiahyödykkeiden velvoitevarastoinnin osalta eivät eri uudistus- ja lainsäädäntöhankkeet ole kuitenkaan johtaneet tuloksiin.

Energian huoltovarmuuden kehittämiseen on kiinnitetty huomiota mm. Puolustustaloudellisen suunnittelukunnan ja teollisuusneuvottelukunnan piirissä.

Kauppa- ja teollisuusministeriön 7 päivänä syyskuuta 1981 asettaman velvoitevarastointityöryhmän toimeksianto perustuu valtion vuoden 1982 tulo- ja menoarvioon sisällytettyn lausumaan, jossa edellytettiin eduskunnalle annettavaksi lakiesitykset kivihiihen ja eräiden lääkeaineiden varastoimisvelvollisuudesta samoin kuin esitys nestemäisten poltto- ja voiteluaineiden varastoimisvelvollisuudesta annetun lain uudistamisesta.

Velvoitevarastointityöryhmä antoi tuontipolttoaineiden velvoitevarastointia koskevan I osamietintönsä 31 päivänä toukokuuta 1982. Lääkeaineiden velvoitevarastoinnin järjestämisen osalta velvoitevarastointityöryhmä jatkaa edelleen työtään.

Velvoitevarastointityöryhmä esitti osamietinnössään, että maan polttoainehuollon turvaamiseksi säädettäisiin tuontipolttoaineiden velvoitevarastointilaki, jonka nojalla velvoitteen piiriin tulisivat varsinaiset tuontipolttoaineet. Maakaasun tuonnille työryhmä esitti varastointivelvoitetta joka täytettäisiin varastoimalla öljyä.

Työryhmän mielestä asetettavalla velvoitteella ei tulisi vaikuttaa tuontipolttoaineiden keskinäisiin kulutussuhteisiin ja velvoitteen tulisi kohdistua eri polttoaineryhmiin mahdollisimman tasapuolisesti. Työryhmä esitti, että velvoitteen piiriin tulisivat kivihiihi, raakaöljy ja keskeisim-

mät öljytuotteet ja että velvoite kivihiilen osalta kohdistuisi käyttäjiin ja maahantuojaan. Raakaöljyn ja öljytuotteiden varastointivelvoite olisi maahantuojilla. Työryhmän esittämät velvoitteet eivät lisäisi tuontipolttoaineiden varastojen kokonaismäärää nykytasosta, mutta ehdotettu laki turvaisi polttoaineiden hyvän huoltotilanteen säilymisen.

3.2. Lausunnonantajat

Lakiehdotuksen valmistelu kauppa- ja teollisuusministeriössä perustuu velvoitevarastointityöryhmän esityksiin. Työryhmän I osamietinnöstä on saatu lausunnot ulkoasiainministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, Helsingin kaupungin energialaitokselta, Imatran Voima Oy:ltä, Neste Oy:ltä, Puolustustaloudelliselta suunnittelukunnalta, Starckjohann-Telko Oy:ltä, Suomen Hiilienergia Oy:ltä, Suomen Voimalaitosyhdistys r.y.:ltä, Oy Teboil Ab:ltä, Teollisuuden Keskusliitolta, Teollisuuden Sähköntuottajain liitto r.y.:ltä ja Öljyalan Keskusliitto r.y.:ltä. Lisäksi elinkeinohallitus on antanut lausunnon työryhmän tekemien ehdotusten vaikutuksesta energian hintoihin.

Lausunnonantajien enemmistö suhtautuu työryhmän ehdotuksiin periaatteessa myönteisesti. Eriasteisin varauksin tai kielteisesti työryhmän tekemään lakiehdotukseen suhtautuvat Neste Oy, Suomen Hiilienergia Oy, Suomen Voimalaitosyhdistys r.y., Oy Teboil Ab, Teollisuuden Keskusliitto, Teollisuuden Sähköntuottajain liitto r.y. ja Öljyalan Keskusliitto r.y..

Kriittisesti työryhmän ehdotuksiin suhtautuvat lausunnonantajat katsovat, että velvoitevarastoinnin toteuttaminen on tuontipolttoaineiden nykyisen varastojen määrän huomioonottaen tarpeetonta. Öljyala katsoo, että velvoitevarastointi tulisi kohdistaa muihin polttoaineisiin kuin öljytuotteisiin ja hiilenkäyttäjät puolestaan pitävät öljylle esitettyä velvoitetta liian pienenä.

Useat lausunnonantajat katsovat, että energian raaka-ainekäyttö teollisuudessa tulisi jättää velvoitteen ulkopuolelle. Elinkeinoelämää edustavat lausunnonantajat katsovat, että velvoitevarastoja tulisi voida käyttää myös operatiivisiin tarkoituksiin ja että varastojen käyttöluopien tulisi olla joustavia. Lausunnoissa kiinnitetään

niin ikään huomiota riittävän pitkään siirtymäaikaan lain voimaantulon yhteydessä.

Annetuissa lausunnoissa esitetyt yksityiskohdat koskevat huomautukset on mahdollisuuksien mukaan pyritty ottamaan huomioon esitystä lopulliseen muotoon saatettaessa.

4. Esityksen taloudelliset ja organisatoriset vaikutukset

4.1. Taloudelliset vaikutukset

Koska velvoitevarastointi toteutettaisiin velvollisten kustannuksella, ei ehdotuksella olisi suoranaisia valtiontaloudellisia vaikutuksia. Velvoitevarastoinnin valvonnan aiheuttamat kustannukset olisivat vähäiset. Tuontipolttoaineiden velvoitevarastoinnilla ei olisi nykyisen kaupallisten varastojen tason huomioon ottaen vaikutusta lämpö- ja sähkövoiman tai polttonesteiden hintoihin. Jotta velvoitteesta yksittäisille velvollisille aiheutuvat vaikeudet eivät muodostuisi kohtuuttomiksi, ehdotetaan siirtymäajaksi täyteen velvoitteeseen viittä vuotta lain voimaantulosta.

Koska velvoitteen ulottamista tuontipolttoaineen teollisuus- ja raaka-ainekäyttöön on pyritty välttämään, voitaisiin velvoitteen aiheuttamat kustannukset siirtää lopputuotteiden hintoihin. Siltä osin kuin velvoitteen piiriin esitettävät tuotteet ovat hinnanhavvistusmenettelyn alaisia on nykyisen laajuinen varastointi otettu jo huomioon hintoja vahvistettaessa. Varastointivelvoitteen toteutuminen esitetyssä laajuudessa ei ainakaan keskimäärin merkitsisi olennaista lisärasitusta velvoitteen piiriin tuleville.

4.2. Organisatoriset vaikutukset

Velvoitevarastointijärjestelmän hallinnointi tulisi kauppa- ja teollisuusministeriön kauppaosaston tehtäväksi. Järjestelmän täytäntöönpano ei aiheuttaisi välitöntä henkilöstön lisätarvetta. Harkittavaksi voisi tulla eräiden varastojen hallintoon ja valvontaan liittyvien tehtävien uskominen kauppa- ja teollisuusministeriön alaisuudessa toimivalle puolustustalouden suunnittelukselle.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotus

1.1. Yleiset säännökset

1 §. Velvoitevarastoinnin tarkoituksena olisi maan huoltovarmuuden turvaaminen. Tuontipolttoaineiden varastointi liittyy keskeisesti väestön toimeentulolle välttämättömien toimintojen ylläpitoon. Tämän vuoksi ovat tuontipolttoaineita käyttävät ja maahantuovat yritykset yhteiskunnan kannalta erityisen tärkeässä asemassa. Lakiehdotuksen mukaan varastointivelvollisuuden kohteina olisivat tuontipolttoaineista kivihiili, raakaöljy ja keskeisimmät öljytuotteet. Nämä polttoaineet ovat erityisen tärkeitä maamme perushuoltojärjestelmien ylläpidon ja toimivuuden kannalta.

Pykälä sisältää velvoitevarastoinnin keskeisen tunnusmerkin; varastointivelvollisen olisi ylläpidettävä velvoitteen alaisen hyödykkeen varastoa omalla kustannuksellaan. Laissa säädettyjen perusteiden mukaisesti vahvistettaisiin kulkekin varastointivelvolliselle se velvoitteen piiriin kuuluvan hyödykkeen varaston määrä, jota tämä ei saisi alittaa. Velvoitteen asettamisella säänneltäisiin velvollisen kokonaisvaraston vähimmäistasoa. Varastointivelvollisen ei näin ollen tarvitsisi erottaa velvoitevarastoaan operatiivisesta varastostaan. Velvoitevarastojen verotuskohtelu ja niiden käsittely yritysten kirjanpidossa ei poikkeaisi normaalien operatiivisten varastojen asemasta. Varastointivelvoitteesta velvollisille mahdollisesti aiheutuvat kustannukset siirtyisivät lopputuotteiden hintoihin. Hintavalvontalain (156/74) nojalla annetun valtioneuvoston päätöksen (105/77) mukaan hinnanvahvistusmenettelyn piiriin kuuluvat velvoitteen alaisiksi esitettävistä tuontipolttoaineista kivihiili, autobensiini, dieselöljy, kevyt polttoöljy ja raskas polttoöljy. Mainittujen tuotteiden hintoja vahvistettaessa otetaan toteutuneet varastointikustannukset huomioon.

2 §. Pykälän mukaan varastointivelvollisuus koskisi seuraavia tuontipolttoaineita:

— kivihiiltä tullitariffin nimikkeessä 27.01, lukuunottamatta antrasiittia sekä kivihiilibrikettejä ja niiden kaltaisia kiinteitä polttoaineita tullitariffin nimikkeissä 27.01.110 ja 27.01.300

— raakaöljyä tullitariffin nimikkeessä 27.09.000 ja esitislattua raakaöljyä nimikkeessä 27.10.010

— öljytuotteista dieselöljyä ja kevyttä polttoöljyä tullitariffin nimikkeessä 27.10.650, raskasta polttoöljyä nimikkeessä 27.10.700, moottoribensiiniä polttomoottoreita varten nimikkeessä 27.10.152 sekä lentobensiiniä ja lentopetrolia nimikkeissä 27.10.151 ja 27.10.401.

Kivihiilituotteiden osalta velvoitteen ulkopuolelle jäisivät pääasiassa pienkulutukseen menevät antrasiitti ja kivihiilibriketit sekä raudan ja teräksen valmistukseen käytettävä koks.

Öljytuotteiden osalta velvoite kohdistuisi huoltovarmuuden kannalta keskeisimpiin tuotteisiin. Maakaasun tuonnille ei esitetä korvaavien polttoaineiden varastointivelvoitetta, koska maakaasun käyttö kohdistuu pääasiassa teollisuuden tarpeisiin. Mikäli maakaasun kulutuksen rakenne vastaisuudessa kuitenkin muuttuu tulisi varastointivelvoitteen asettamista harakita uudelleen. Ydinpolttoainepanosten sisällyttämistä varastointivelvoitteen piiriin ei ole pidetty aiheellisena, koska ydinvoiman käyttöön liittyvät kysymykset ovat kokonaisuudessaan selvittettävänä ydinenergialain valmistelun yhteydessä ja koska ydinvoimalaitoksilla on huoltovarmuuden turvaamiseksi polttoainetta nykyisellään jo 2—3 vuoden varastot.

1.2. Kivihiilen velvoitevarastointi

3 §. Lakiehdotuksen mukaan kivihiiltä olisi velvollinen varastoimaan sitä lämpö- tai sähköenergian tuottamiseen käytettävä laitos (kivihiililaitos) ja kivihiilen maahantuoja. Kivihiililaitoksella tarkoitetaan ehdotuksen mukaan laitosta, joka käyttää hiiltä lämpö- tai sähköenergian tuottamiseen. Maahantuoja pidettäisiin pykälän mukaan sitä, jonka lukuun kivihiilen maahantuonti tapahtuu. Näin ollen tuotavaa kivihiiltä toisen lukuun välittävät elinkeinonharjoittajat, esimerkiksi kauppa-agentit, jäisivät velvoitteen ulkopuolelle.

4 §. Velvoite vahvistettaisiin laitoksen toteutuneen kulutuksen perusteella. Jotta kivihiilen kulutuksen vuosittaiset, usein huomattavat vaihtelut voitaisiin velvoitteita vahvistettaessa tasata, olisi velvoitteen mitoitusperusteena vahvistamisajankohtaa edeltäneiden kolmen kalenterivuoden kulutuksen perusteella laskettava kivihiilen keskimääräinen kuukausikulutus. Velvoitteen määrä tulisi vahvistettavaksi vuosittain joulukuun 1 päivästä alkaen. Koska va-

rastointivelvoite laskettaisiin kolmen edellisen kalenterivuoden kulutuksen perusteella, olisi uuden tai kivihiilen käyttöön siirtyvän laitoksen velvoite täysimääräinen vasta neljäntenä vuonna hiilen käytön aloittamisesta.

Varastointivelvoitteen suuruus määräytyisi kivihiililaitoksen pääasiallisen käyttötarkoituksen mukaan, joka puolestaan määräytyisi kivihiilen käytön toteutuneen jakaantumisen perusteella. Huoltovarmuuden turvaaminen on väestön toimeentulon kannalta erityisen tärkeää lämpö- ja sähköenergian tuotannon osalta. Tämän vuoksi sellaiselle kivihiililaitokselle, joka tuottaa lämpö- tai sähkövoimaa pääasiassa muuhun kuin omaan käyttöönsä esitetään velvoitetta, joka vastaisi laitoksen kymmenen kuukauden keskimääräistä kivihiilen kulutusta. Mikäli kivihiiltä käytetään pääasiassa laitoksen omaan tai sen omistajien tuotantolaitosten lämmön- tai sähköntuotantoon velvoite vastaisi viiden kuukauden keskimääräistä kulutusta. Velvoitteen porrastaminen on perusteltua, koska omaan käyttöön tulevalle energialla on vähäisempi suoranainen vaikutus yleiseen huoltovarmuuteen.

Mikäli laitoksen kivihiilen keskimääräinen kulutus olisi vuodessa vähemmän kuin 20 000 tonnia ei laitos olisi velvollinen ylläpitämään velvoitevarastoa. Maan huoltovarmuuden ja velvoitevarastojen kokonaismäärän kannalta pienempien kivihiililaitosten velvoittaminen varastojen ylläpitämiseen ei olisi tarpeen.

5 §. Kivihiilen maahantuojaan varastointivelvoite täydentäisi 4 §:ssä säädettyjä velvoitteita. Maahantuojan velvoitteesta vähennettäisiin tämän maasta viemä sekä varastointivelvolliselle kivihiililaitokselle ja valtion varmuusvarastoihin toimittama hiilimäärä. Varastointivelvoitteen ulkopuolelle jäisi kokonaan teollisuustuotannon varsinaisena apu- tai raaka-aineena käytettävä kivihiili. Esimerkiksi sementtiteollisuuden apu-aineena käytettävä kivihiili jäisi näin ollen velvoitteen ulkopuolelle. Maahantuojana pidettäisiin ehdotuksen 3 §:n nojalla sitä, jonka luukuun tavara on hankittu.

Maahantuojan velvoite määräytyisi vahvistamisajankohtaa edeltäneiden kolmen kalenterivuoden tuonnin perusteella laskettavan keskimääräisen kuukausituonnin mukaan. Maahantuojan varaston tulisi kunkin joulukuun alusta lukien vastata viiden kuukauden keskimääräistä toteutunutta tuontia. Maahantuoja, jonka keskimääräinen vuosituonti alittaa 20 000 tonnia,

ei tulisi ehdotuksen mukaan velvoitteen piiriin.

6 §. Pykälän mukaan kauppa- ja teollisuusministeriö voisi hakemuksesta sallia kivihiilen varastointivelvoitteen osittaisen korvaamisen öljytuotteilla. Tämä olisi perusteltua, koska lukuisilla kivihiilen käyttäjillä on tekniset valmiudet öljytuotteiden käyttämiseen hiilen sijasta. Järjestely ei heikentäisi varastointivelvollisen huoltovarmuutta, mutta lisäisi järjestelmän joustavuutta. Kivihiilen ja sitä korvaamaan hyväksyttävän öljytuotteen keskinäinen vastaavuus vahvistettaisiin näiden tuotteiden lämpöarvojen perusteella. Asetuksella annettaisiin tarkempia säännöksiä kivihiilivelvoitteen korvaamisen ehdoista ja edellytyksistä.

7 §. Varastointivelvoite koskisi vain varaston suuruutta eikä tiettyä tavaraeriä. Velvoitevarastot voisivat sijaita velvollisen operatiivisen varaston yhteydessä. Ehdotuksen mukaan kivihiililaitoksen olisi kuitenkin sijoitettava velvoitevarastonsa joko hiilen käyttöpaikalle tai velvollisen käyttämään tuontisatamaan. Kauppa- ja teollisuusministeriö voisi erityisistä syistä sallia varaston sijoittamisen muualle. Harkinta tulisi tällöin suoritettavaksi huoltovarmuussnäkökohdat ja varastointivelvollisen olosuhteet huomioon ottaen.

Kivihiilen maahantuojan varaston sijoittamisesta ei lakiin ehdoteta määräyksiä. Eri maahantuojien varastointimahdollisuudet vaihtelevat huomattavasti ja toisaalta kuljetustaloudellisten näkökohtien vuoksi varastot tulisivat lähes poikkeuksetta sijoitetuiksi joko maahantuojien omiin tai kivihiilen käyttäjien varastoihin.

1.3. Raakaöljyn ja öljytuotteiden velvoitevarastointi

8 §. Velvollisuus varastoida raakaöljyä ja öljytuotteita olisi näiden tuotteiden maahantuojaalla. Maahantuojaana pidettäisiin sitä, jonka luukuun tuonti tapahtuu.

9 §. Raakaöljyn ja öljytuotteiden varastointivelvoite määräytyisi maahantuojan kolmen vahvistamisajankohtaa edeltäneen kalenterivuoden tuonnin perusteella laskettavan keskimääräisen kuukausituonnin perusteella.

Raakaöljyn ja öljytuotteiden tuontimäärästä vähennettäisiin velvoitetta vahvistettaessa velvollisen kolmen edeltäneen kalenterivuoden aikana maasta viemä ja valtion varmuusvarastoihin toimittama öljymäärä sekä se osuus tämän

tuonnista, joka on käytetty tai jalostettu teollisuuden raaka-aineeksi. Öljyn teollisen raaka-ainekäytön jättäminen velvoitteen ulkopuolelle vastaa niitä rajoituksia, joita kivihiilivelvoitteelle esitetään hiilen apu- ja raaka-ainekäytön osalta.

Raakaöljyn ja kunkin öljytuotteen maahantuojan velvoitevaraston tulisi määrältään vastata toteutunutta kolmen kuukauden keskimääräistä tuontia. Öljyvelvoitteen kivihiilivelvoitetta vähäisempi määrä perustuu osaltaan siihen, että öljytuotteiden huoltovarmuutta turvaavat valtion varmuusvarastot, joiden hankinnat rahoitetaan nestemäisten polttoaineiden varmuusvarastointimaksusta annetun lain nojalla öljytuotteilta kannettavalla varmuusvarastointimaksulla. Valtion varmuusvarastojen ja ehdotettujen velvoitevarastojen yhteismäärän huomioottaen kohdistuisi varastointirasite öljyyn ja kivihiileen varsin tasavertaisesti.

Koska raakaöljyn ja öljytuotteiden varastointivelvoite määräytyisi vahvistamisajankohtaa edeltäneiden kolmen kalenterivuoden tuonnin perusteella tasaantuisivat tuonnin vuosittaiset vaihtelut velvoitetta vahvistettaessa ja uusien maahantuojien velvoite lisääntyisi asteittain lain nojalla määräytyvään täyteen velvoitteeseen.

Raakaöljyn ja öljytuotteiden velvoitevaraston sijoittamispaikasta ei ehdoteta määrättäväksi laissa. Maahantuoja voisi sijoittaa varaston omiin tiloihinsa tai sopia niiden sijoittamisesta asiakkaidensa tiloihin. Varastojen olisi kuitenkin sijaittava Suomessa. Varastointivelvollinen ei voisi täyttää velvoitettaan pitämällä varastoaan esimerkiksi laivassa maan rajojen ulkopuolella.

10 §. Ehdotuksen mukaan kauppa- ja teollisuusministeriö voisi hakemuksesta sallia raakaöljyn maahantuojan korvata osan velvoitteestaan varastoimalla vastaavan määrän öljytuotteita. Mahdollisuus raakaöljyvelvoitteen korvaamiseen öljytuotteilla lisäisi järjestelmän joustavuutta erityisesti sellaisissa olosuhteissa, joissa sovitut raakaöljytoimitukset viivästyvät maahantuojasta riippumattomista syistä tai esimerkiksi talvikauden vaikeiden kuljetusolosuhteiden vuoksi.

Raakaöljyn osuuden tulisi kuitenkin olla vähintään puolet asetetun velvoitteen määrästä. Mikäli suuremman osuuden korvaaminen öljytuotteilla sallittaisiin, voitaisiin velvoitteen ulkopuolella olevien öljytuotteiden kaupallisia varastoja käyttää raakaöljyvelvoitteen korvaami-

seen tavalla, joka vaarantaisi järjestelmän tavoitteena olevaa huoltovarmuutta. Asetuksella annettaisiin tarkempia säännöksiä raakaöljyvelvoitteen korvaamisen ehdoista ja edellytyksistä.

11 §. Maahantuoijat tuovat toisinaan satunnaisia eriä eri öljytuotteita. Ehdotuksen mukaan maahantuoja, jonka 9 §:n nojalla laskettava keskimääräinen lentobensiinin tai lentopetrolin vuosituonti alittaa määrältään 5 000 tonnia, ei tulisi velvoitteen piiriin. Muiden tuotteiden osalta velvoitteen määräämisen alarajana olisi 20 000 tonnin keskimääräinen vuosituonti.

1.4. Velvoitevarastojen käyttö ja valvonta

12 §. Lain täytäntöönpano ja velvoitevarastoinnin valvonta olisi kauppa- ja teollisuusministeriön tehtävänä. Ministeriön tulisi vuosittain vahvistaa kunkin varastointivelvollisen velvoitteen määrä sekä valvoa varastojen ylläpitoa ja käyttöä.

13 §. Pykälässä säädetään varastointivelvollisen tietojenantovelvollisuudesta ja viranomaisen oikeudesta tarkastaa velvollisen varastoja.

14 §. Varastointivelvollisen varasto ei saisi alittaa kauppa- ja teollisuusministeriön kulloinkin vahvistaman velvoitteen määrää. Ehdotuksen mukaan varastointivelvollisten velvoitteet vahvistettaisiin vuodeksi kerrallaan joulukuun alusta lukien. Ministeriön tulisi vahvistaa velvoitteet hyvissä ajoin ennen niiden voimaantuloa, jotta velvollisille jäisi velvoitteen kasvassa riittävästi aikaa varastojen täydennykseen. Toisaalta vahvistettavien velvoitteiden suuruusluokat olisivat velvollisten tiedossa lähes vuotta ennen niiden voimaantuloa.

Kauppa- ja teollisuusministeriö voisi hakemuksesta myöntää varastointivelvolliselle luvan alittaa vahvistetun velvoitemäärän, mikäli velvollisen tuotanto olisi velvoitteen piiriin kuuluvan hyödykkeen saantihäiriön vuoksi vaarassa keskeytyä tai olennaisesti vähentyä ilman velvoitevarastossa olevien tavaroiden käyttöönottoa. Alitusluvan perusteena ei voisi olla velvollisesta itsestään johtuva syy, vaan yleinen saantihäiriö. Ehdotetun lain nojalla käyttöoikeus voitaisiin myöntää vain velvolliselle itselleen. Velvoitevarastojen käyttö muiden tarpeisiin voisi tulla kysymykseen vain poikkeuslainsäädäntöön kuuluvan väestön toimeentulon ja maan talouselämän turvaamisesta poikkeuksellisis-

oloissa annetun lain (407/70), nk. säännöstelyvaltuuslain tullessa sovellettavaksi.

Kauppa- ja teollisuusministeriön tulisi alitulusvan myöntäessään määrätä sallittavan alituksen suuruudesta ja siitä, missä ajassa velvollisen on täydennettävä varastonsa asetetun velvoitteen tasolle.

1.5. Erinäiset säännökset

15 §. Pykälän mukaan kauppa- ja teollisuusministeriö voisi erityisistä syistä hakemuksesta vapauttaa varastointivelvollisen osittain tai kokonaan tämän velvoitteesta. Vapauttaminen tulisi kysymykseen vain poikkeuksellisissa tilanteissa. Erityisiä syitä vapauttamiselle voisi olla silloin kun velvollinen lopettaa toimintansa tai siirtyy pysyvästi käyttämään muuta kuin velvoitteen piiriin kuuluvaa tuontipolttoainetta. Velvollisten tasapuolinen kohtelu edellyttää, ettei vapautuksia myönnettäisi esimerkiksi pelkästään velvollisen taloudellisen tilanteen perusteella.

16 §. Pykälässä säädetään viranomaisten velvollisuudesta pitää salassa velvollisen taloudellisesta asemasta tai liikesuhteista saamansa tiedot.

17 §. Vahvistetun varastointivelvoitteen laiminlyönnistä ja lain tai sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten rikkomisesta tuomittaisiin sakkorangaistukseen, jollei teosta muualla laissa ole säädetty ankarampaa rangaistusta.

Jollei rikkomusta ole pidettävä vähäisenä, olisi velvoitteen laiminlyöjä ja lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisesti velvoitevarastoa käyttänyt varastointivelvollinen tuomittava menettämään valtiolle rikkomuksella saamansa hyöty.

Pykälän 3 momentissa annetaan kauppa- ja teollisuusministeriölle oikeus olla ryhtymättä toimenpiteisiin syylliseksi epäillyn saattamiseksi syytteeseen, jos rikkomus on vähäpätöinen ja teko on johtunut huomaamattomuudesta, ajattelelmattomuudesta tai tietämättömyydestä eikä yleinen etu vaadi syytetoimenpiteitä.

18 §. Pykälän mukaan tarkemmat säännökset lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

1.6. Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

19 §. Pykälään sisältyy tavanomainen säännös lain voimaantulosta. Lailla kumotaan laki nestemäisten poltto- ja voiteluaineiden varastointivelvollisuudesta, jolloin samalla kumoutuvat myös sen nojalla annetut säännökset ja määräykset.

20 §. Ehdotuksen mukaan täyteen velvoitteeseen siirryttäisiin viidentenä vuonna lain voimaantulosta. Velvoitteen määrä lisääntyisi asteittain niin, että ensimmäisenä vuonna se olisi 30 prosenttia, toisena vuonna 50 prosenttia, kolmantena 70 ja neljäntenä 90 prosenttia lain mukaisesta täydestä velvoitteesta.

2. Voimaantulo

Laki voisi tulla voimaan välittömästi sen jälkeen kun eduskunta on sen hyväksynyt. Ensimmäiset velvoitteet vahvistettaisiin näin ollen joulukuun alusta 1983 lukien.

3. Säättämisjärjestys

Ehdotuksen mukaan varastointivelvoitteen perusteet ja sisältö määriteltäisiin laissa, joten kysymyksessä ei olisi nk. taloudellinen valtuuslaki. Tuontipolttoaineiden velvoitevarastoja on pidettävä yleisen edun kannalta varsin tarpeellisinä. Velvoitteen aiheuttama rasite ei yleensä edellyttäisi varastojen lisäämistä nykyisestä ja täysi velvoite toteutettaisiin varsin pitkän siirtymäajan kuluessa. Varastoinnista mahdollisesti aiheutuvat kustannukset siirtyisivät viime kädessä kuluttajien maksettavaksi eivätkä jäisi lopullisesti rasittamaan varastointivelvollista. Hallitus katsoo, ettei lailla puututtaisi HM 6 §:ssä säädettyyn omaisuuden suojaan tavalla, joka edellyttäisi perustuslainsäätämisyjärjestystä ja että laki näin ollen voitaisiin käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Eduskunnan perustuslakivaliokunnan lausunnon hankkiminen lain säätämisyjärjestyksestä saattaisi kuitenkin olla perusteltua.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Tuontipolttoaineiden velvoitevarastointilaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Yleiset säännökset

1 §

Maan huoltovarmuuden turvaamiseksi on kivihiiltä, raakaöljyä ja öljytuotteita varastoitava sen mukaan kuin tässä laissa säädetään. Velvoitevarastolla tarkoitetaan sitä hyödykevarastoa, jota varastointivelvollisen on tämän lain nojalla kustannuksellaan ylläpidettävä.

2 §

Varastointivelvollisuus koskee:

1) kivihiiltä, lukuunottamatta antrasiittia sekä kivihiilibrikettejä ja niiden kaltaisia kiinteitä polttoaineita;

2) raakaöljyä ja esitislattua raakaöljyä; ja

3) öljytuotteista dieselöljyä ja kevyttä polttoöljyä, raskasta polttoöljyä, moottoribensiiniä polttomootoreita varten, sekä lentobensiiniä ja lentopetrolia.

Kivihiilen velvoitevarastointi

3 §

Kivihiiltä on velvollinen varastoimaan se, joka ylläpitää kivihiiltä käyttävää laitosta (*kivihiililaitos*) ja kivihiilen maahantuoja. Kivihiililaitoksella tarkoitetaan tässä laissa laitosta, joka käyttää kivihiiltä lämpö- tai sähköenergian tuottamiseen. Kivihiilen maahantuoja pidetään sitä, jonka lukuun tuonti tapahtuu.

4 §

Kivihiililaitoksen varastointivelvoite vahvistetaan toteutuneen kulutuksen perusteella. Velvoitteen mitoitusperusteena on kolmen edeltäneen kalenterivuoden kulutukseen perustuva kivihiilen keskimääräinen kuukausikulutus.

Kivihiililaitoksen velvoitevaraston tulee kunkin vuoden joulukuun 1 päivästä alkaen vastata:

1) tuotettaessa lämpö- tai sähköenergiaa pääasiallisesti muuhun kuin laitoksen omaan käyttöön kymmenen kuukauden keskimääräistä kivihiilen kulutusta; ja

2) käytettäessä kivihiiltä pääasiallisesti laitoksen omaan tai sen omistajien tuotantolaitosten sähkön- tai lämmöntuotantoon viiden kuukauden keskimääräistä kulutusta.

Mikäli kivihiililaitoksen 1 momentissa tar-

koitettu keskimääräinen kulutus on vuodessa vähemmän kuin 20 000 tonnia, ei laitos ole tämän lain nojalla varastointivelvollinen.

5 §

Kivihiilen maahantuojaan varastointivelvoite vahvistetaan toteutuneen tuonnin perusteella. Velvoitteen mitoitusperusteena on kolmen edeltäneen kalenterivuoden tuontiin perustuva kivihiilen keskimääräinen kuukausituonti. Tuontimääristä vähennetään velvoitetta vahvistettaessa se kivihiilimäärä, jonka maahantuoja on kolmen edeltäneen kalenterivuoden aikana vienyt maasta, toimittanut valtion varmuusvarastoihin tai käytettäväksi 4 §:n nojalla varastointivelvollisessa kivihiililaitoksessa tai teollisuustuotannon varsinaisena apu- tai raaka-aineena.

Maahantuojaan velvoitevaraston tulee kunkin vuoden joulukuun 1 päivästä alkaen vastata viiden kuukauden keskimääräistä tuontia.

Mikäli maahantuojaan 1 momentissa tarkoitettu keskimääräinen tuonti on vuodessa vähemmän kuin 20 000 tonnia, ei maahantuoja ole tämän lain nojalla varastointivelvollinen.

6 §

Kauppa- ja teollisuusministeriö voi erityisistä syistä hakemuksesta päättää, että varastointivelvollinen voi korvata osan kivihiilen varastointivelvoitteestaan varastoimalla vastaavan määrän öljytuotteita. Kivihiilen ja öljytuotteiden keskinäinen vastaavuus vahvistetaan näiden tuotteiden lämpöarvojen perusteella.

Asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä kivihiilivelvoitteen korvaamisen ehdoista ja edellytyksistä.

7 §

Kivihiililaitoksen velvoitevarasto on sijoitettava käyttöpaikalle tai tuontisatamaan. Kauppa- ja teollisuusministeriö voi erityisistä syistä hakemuksesta sallia varaston sijoittamisen muualle.

Raakaöljyn ja öljytuotteiden velvoitevarastointi

8 §

Raakaöljyä ja öljytuotteita on velvollinen varastoimaan näiden tuotteiden maahantuoja.

Maahantuojana pidetään sitä, jonka lukuun tuonti tapahtuu.

9 §

Raakaöljyn ja öljytuotteiden maahantuojan varastointivelvoite vahvistetaan kunkin tuotteen toteutuneen tuonnin perusteella. Velvoitteen mitoituspäätteenä on kolmen edeltäneen kalenterivuoden tuontiin perustuva keskimääräinen kuukausituonti. Tuontimäärästä vähennetään velvoitetta vahvistettaessa se öljymäärä, jonka maahantuojalla on kolmen edeltäneen kalenterivuoden aikana vienyt maasta, toimittanut valtion varmuusvarastoihin tai joka on käytetty tai jalostettu teollisuuden raaka-aineeksi.

Maahantuojan velvoitevaraston tulee kunkin vuoden joulukuun 1 päivästä alkaen vastata kolmen kuukauden keskimääräistä tuontia.

10 §

Kauppa- ja teollisuusministeriö voi hakemuksesta päättää, millä ehdoin ja minä ajankohtana raakaöljyn maahantuojaa saa korvata osan varastointivelvoitteestaan varastoimalla vastaavan määrän öljytuotteita. Raakaöljyn osuuden on kuitenkin oltava vähintään puolet velvoitteen määrästä.

Asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä raakaöljyvelvoitteen korvaamisen ehdoista ja edellytyksistä.

11 §

Mikäli öljytuotteiden maahantuojan kolmen edeltäneen kalenterivuoden tuonnin perusteella laskettava keskimääräinen lentobensiinin tai lentopetrolin tuonti on vuodessa vähemmän kuin 5 000 tonnia, taikka muiden velvoitteen piiriin kuuluvien öljytuotteiden tuonti vuodessa vähemmän kuin 20 000 tonnia, ei maahantuojalla ole näiden tuotteiden osalta varastointivelvollinen.

Velvoitevarastojen käyttö ja valvonta

12 §

Kauppa- ja teollisuusministeriön tehtävänä on huolehtia tämän lain täytäntöönpanosta ja vuosittain vahvistaa varastointivelvollisten velvoitteiden määrät sekä valvoa velvoitevarastoja ja niiden käyttöä.

13 §

Varastointivelvollisen tulee antaa kauppa- ja teollisuusministeriölle tämän lain ja sen nojalla annettujen määräysten noudattamisen valvontaa varten tarpeelliset tiedot. Ministeriön määrämät henkilöt ovat oikeutettuja suorittamaan

tarkastuksia varastointivelvollisen tiloissa velvoitevaraston suuruuden selvittämiseksi.

14 §

Varastointivelvollisen velvoitteen alaisen hyödykkeen varasto ei saa alittaa kauppa- ja teollisuusministeriön vahvistaman velvoitteen määrää.

Milloin varastointivelvollisen tuotanto on velvoitteen alaisen hyödykkeen saantihäiriön vuoksi vaarassa keskeytyä tai olennaisesti vähentyä ilman velvoitevaraston käyttöönottoa, kauppa- ja teollisuusministeriö voi hakemuksesta myöntää varastointivelvolliselle luvan alittaa vahvistetun varastointivelvoitteen määrän. Alitusluvan myöntäessään ministeriön on määrättävä sallittavan alituksen suuruus sekä missä ajassa varastointivelvollisen on täydennettävä varastonsa asetetun velvoitteen tasolle.

Erinäiset säännökset

15 §

Kauppa- ja teollisuusministeriö voi erityisistä syistä hakemuksesta vapauttaa varastointivelvollisen osittain tai kokonaan varastointivelvoitteesta.

16 §

Jokainen on velvollinen pitämään salassa, mitä hän virassaan tai julkisessa toimessaan on asiakirjoista tai toimitetuissa tarkastuksissa saanut tietää varastointivelvollisen taloudellisesta asemasta tai liikesuhteista.

17 §

Joka laiminlyö tämän lain nojalla vahvistetun varastointivelvoitteen tai muutoin rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, on tuomittava *velvoitevarastointirikkomuksesta* sakkoon, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta.

Joka laiminlyö vahvistetun varastointivelvoitteen tai käyttää velvoitevarastoaan tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisesti tuomittakoon menettämään valtiolle näin saamansa hyöty, jollei se rikkomuksen vähäisyys huomioon ottaen ole kohtuutonta.

Milloin rikkomus on vähäpätöinen, kauppa- ja teollisuusministeriö voi olla ryhtymättä toimenpiteisiin syylliseksi epäillyn saattamiseksi syytteeseen, jos teko on johtunut olosuhteet huomioon ottaen anteeksi annettavasta huomaa-

mattomuudesta, ajattelemattomuudesta tai tietämättömyydestä eikä yleinen etu vaadi syyte-toimenpiteitä.

18 §

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

19 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 1982 .

Tällä lailla kumotaan 11 päivänä heinäkuuta
1941 annettu laki nestemäisten poltto- ja voi-

teluaineiden varastoisvelvollisuudesta (549/
41) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

20 §

Varastointivelvollisen velvoitteen määrää ensi kertaa vahvistettaessa on määräksi vahvistettava 30 prosenttia tämän lain mukaisesta täydestä velvoitteesta. Toisena vuonna velvoitteen määräksi on vahvistettava 50 prosenttia varastointivelvollisen täydestä velvoitteesta, kolmantena 70 ja neljäntenä 90 prosenttia. Viidentenä vuonna lain voimaantulosta vahvistetaan varastointivelvollisen velvoite täysimääräisenä.

Helsingissä 17 päivänä joulukuuta 1982

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Kauppa- ja teollisuusministeri *Esko Ollila*

